

G R Z E G O R Z W . K O Ł O D K O

doktor honoris causa
Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

UROCZYŚTOŚĆ NADANIA

Kołodko

GRZEGORZOWI W. KOŁODKO

godności

doktora *honoris causa*
Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Poznań, 12 października 2021 roku

Reprint dyplomu.....	5
Pro domo sua.....	7
Uchwały Senatu.....	11
Życiorys prof. dr. hab. Grzegorza W. Kołodko.....	23
Laudacja prof. dr. hab. Marka Ratajczaka.....	29
Opinia prof. dr. hab. Elżbiety Mączyńskiej-Ziemackiej.....	39
Opinia prof. dr. hab. Jerzego Wilkina.....	55
Doktorzy <i>honoris causa</i> Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.....	63

Q. F. F.

F. Q. S.

SUMMIS AUSPICIIS SERENISSIMAE REI PUBLICAE POLONORUM
NOS
UNIVERSITATIS STUDIORUM OECONOMICORUM POSNANIENSIS
RECTOR MAGNIFICUS

ET
PROMOTOR RITE CONSTITUTUS
COMMUNI OMNIUM ORDINUM CONSENSU

IN
VIRUM CLARISSIMUM AC DOCTISSIMUM

GREGORIUM KOŁODKO

SCIENTIARUM OECONOMICARUM PROFESSOREM DOCTOREM HABILITATUM
EMINENTISSIMUM QUAESTIONUM OECONOMICARUM INVESTIGATOREM
MAXIMAE IN MUNDO AUCTORITATIS
QUI AD STATUM REI PUBLICAE POLONAE TRANSFORMANDUM
PLURIMUM VALUIT
QUI ET CREATOR ET PARTICEPS IN OECONOMIAE REBUS ADMINISTRANDIS
ET DISPONENDIS DE POLONORUM POLITIA CIVITATEQUE
OPTIME EST MERITUS
QUI IN NATURAM ORBIS TERRAE SEMPER SE MUTANTIS ANALYTICE
INQUIRENS RERUM OECONOMICARUM NOTITIAM
TOTO ANIMO LONGE LATEQUE PROPAGAVIT

DOCTORIS HONORIS CAUSA

NOMEN ET HONORES IURA ET PRIVILEGIA CONTULIMUS

IN EIUSQUE REI FIDEM HASCE LITTERAS UNIVERSITATIS

STUDIORUM OECONOMICORUM SIGILLO

SANCIENDAS CURAVIMUS

DATUM POSNANIAE DIE XII MENSIS OCTOBRIS ANNO MMXXI

MATTHIAS ŻUKOWSKI

H.T. RECTOR

MARCUS RATAJCZAK

PROMOTOR

P R O D O M O S U A

PRO DOMO SUA

Godność doktora *honoris causa* jest nadawana przez uczelnie wyższe osobom szczególnie zasłużonym dla życia naukowego, kulturalnego, społecznego lub politycznego. Jest to jednocześnie symboliczny akt włączenia Doktora Honorowego do wspólnoty akademickiej. W 2021 roku do tego zacnego grona dołącza prof. Grzegorz W. Kołodko, wybitny ekonomista o międzynarodowej renomie. Jest powszechnie znanym uczyonym, osobą niezwykle zasłużoną również na niwie państwowej jako kreator i uczestnik polityki gospodarczej, a także jako jedna z najbardziej zasłużonych postaci polskiej transformacji ustrojowej. To prawdziwy zaszczyt dla Uczelni, że grono to powiększy się o tak uznanego i cenionego ekonomistę.

Tradycją Uczelni stało się nadawanie godności doktora *honoris causa* w momentach podniosłych i ważnych, a niewątpliwie takim wydarzeniem jest uroczysta inauguracja roku akademickiego w chwili, gdy Uczelnia obchodzi jubileusz 95-lecia. Zatem dochowując tej tradycji, przyjmujemy do naszej wspólnoty prof. Grzegorza W. Kołodko jako dwudziestego siódmego doktora *honoris causa* Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

REKTOR

prof. dr hab. Maciej Żukowski

UCHWAŁY SENATU

UCHWAŁA NR 82 (2020/2021)

Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
z dnia 30 kwietnia 2021 roku

Działając na podstawie § 9 ust. 5 Statutu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Awansów Naukowych, Senat w głosowaniu tajnym, w obecności 33 osób z ogólnej liczby 35 członków statutowego składu, 28 głosami „tak”, przy 2 głosach przeciwnych i 3 osobach wstrzymujących się od głosu, postanawia wszcząć postępowanie w sprawie nadania prof. Grzegorzowi W. Kołodko – wybitnemu ekonomiście – tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Komisję skrutacyjną stanowili: dr Tomasz Bojkowski i Joanna Kozar.

Przewodniczył obradom Senatu:

R E K T O R

(prof. dr hab. Maciej Żukowski)

UCHWAŁA NR 83 (2020/2021)

Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
z dnia 30 kwietnia 2021 roku

Działając na podstawie § 9 ust. 5 Statutu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Senat w głosowaniu tajnym, w obecności 33 osób z ogólnej liczby 35 członków statutowego składu, 30 głosami „tak”, przy 1 głosie przeciwnym i 2 osobach wstrzymujących się od głosu, powołał prof. dr. hab. Marka Ratajczaka na promotora dorobku prof. Grzegorza W. Kołodko, w związku ze wszczęciem postępowania w sprawie nadania Mu tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Komisję skrutacyjną stanowili: dr Tomasz Bojkowski i Joanna Kozar.

Przewodniczył obradom Senatu:

R E K T O R

(prof. dr hab. Maciej Żukowski)

UCHWAŁA NR 84 (2020/2021)

Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
z dnia 30 kwietnia 2021 roku

Działając na podstawie § 9 ust. 5 Statutu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Senat w głosowaniu tajnym, w obecności 33 osób z ogólnej liczby 35 członków statutowego składu, 31 głosami „tak”, przy 1 głosie przeciwnym i 1 osobie wstrzymującej się od głosu, powołał prof. dr hab. Elżbietę Mączyńską-Ziemacką na recenzenta dorobku prof. Grzegorza W. Kołodko, w związku ze wszczęciem postępowania w sprawie nadania Mu tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Komisję skrutacyjną stanowili: dr Tomasz Bojkowski i Joanna Kozar.

Przewodniczył obradom Senatu:

R E K T O R

(prof. dr hab. Maciej Żukowski)

UCHWAŁA NR 85 (2020/2021)

Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
z dnia 30 kwietnia 2021 roku

Działając na podstawie § 9 ust. 5 Statutu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Senat w głosowaniu tajnym, w obecności 33 osób z ogólnej liczby 35 członków statutowego składu, 30 głosami „tak”, przy 3 osobach wstrzymujących się od głosu, powołał prof. dr. hab. Jerzego Wilkina na recenzenta dorobku prof. Grzegorza W. Kołodko, w związku ze wszczęciem postępowania w sprawie nadania Mu tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Komisję skrutacyjną stanowili: dr Tomasz Bojkowski i Joanna Kozar.

Przewodniczył obradom Senatu:

R E K T O R

(prof. dr hab. Maciej Żukowski)

UCHWAŁA NR 95 (2020/2021)

Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
z dnia 25 czerwca 2021 roku

Działając zgodnie z § 9 ust. 6 Statutu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Senat w głosowaniu tajnym, w obecności 29 osób z ogólnej liczby 35 członków statutowego składu, 25 głosami „tak”, przy 4 osobach wstrzymujących się od głosu, po zapoznaniu się z treścią recenzji przygotowanych przez prof. dr hab. Elżbietę Mączyńską-Ziemacką oraz prof. dr hab. Jerzego Wilkina postanawia nadać tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu prof. dr hab. Grzegorzowi W. Kołodko – wybitnemu ekonomistcie o międzynarodowej renomie, jednej z najbardziej zasłużonych postaci polskiej transformacji ustrojowej, niezwykle zasłużonemu na niwie państwowej kreatorowi i uczestnikowi polityki gospodarczej, niestrudzonemu analitykowi zmieniającego się świata i propagatorowi gospodarki rynkowej.

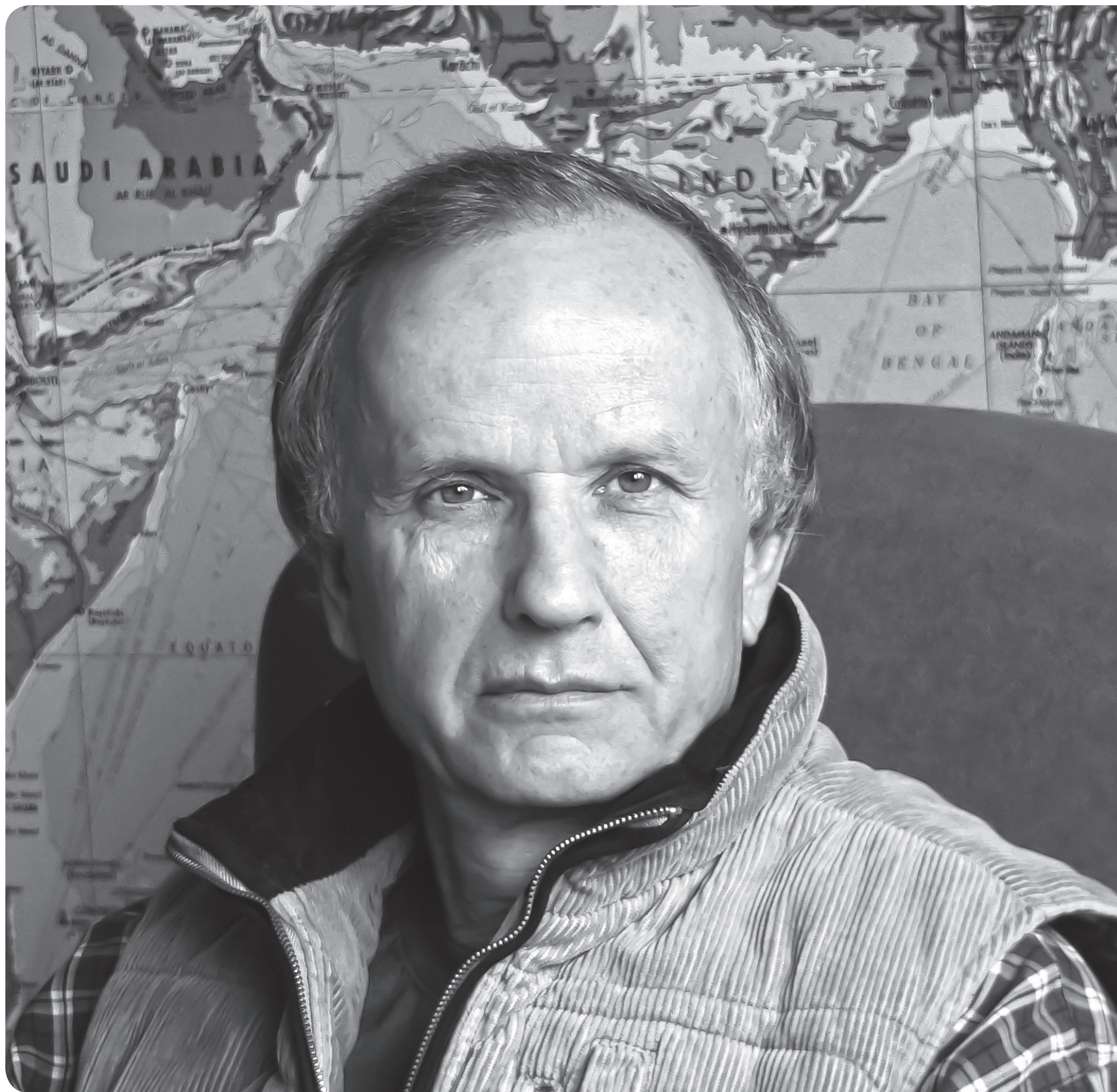
Komisję skrutacyjną stanowili: dr Judyta Cabańska i Marcin Pioch.

Przewodniczył obradom Senat:

R E K T O R

(prof. dr hab. Maciej Żukowski)

Ż Y C I O R Y S G R Z E G O R Z A W . K O Ł O D K O

ŻYCIORYS

Grzegorza W. Kołodko

Profesor nauk ekonomicznych i wykładowca akademicki, jeden z głównych architektów polskich reform gospodarczych, autor wielu książek i artykułów naukowych, ekspert i konsultant międzynarodowych organizacji, dyrektor Centrum Badawczego Transformacji, Integracji i Globalizacji TIGER w Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie, profesor Belt and Road School, Beijing Normal University, członek *Academia Europaea*.

Jako wicepremier i minister finansów w latach 1994–1997 doprowadził Polskę do OECD. Ponownie zajmując to stanowisko w latach 2002–2003, odegrał ważną rolę w procesie integracji z Unią Europejską. Gdy koordynował politykę gospodarczą, PKB *per capita* wzrósł o ponad jedną trzecią.

Urodzony w 1949 roku w Tczewie, po ukończeniu w 1972 roku Szkoły Głównej Planowania i Statystyki (aktualnie Szkoła Główna Handlowa) doktoryzował się w 1976 roku, a habilitację uzyskał w 1984 roku. Od 1989 roku profesor nauk ekonomicznych. Doktor *honoris causa* i *honorowy profesor* 11 zagranicznych uniwersytetów. Zagraniczny członek Rosyjskiej Akademii Nauk. Autor i redaktor naukowy 59 książek oraz licznych artykułów i referatów naukowych opublikowanych w 26 językach, w tym ponad 260 prac w języku angielskim.

W latach 1982–1988 doradca prezesa Narodowego Banku Polskiego. W 1988 roku założyciel i dyrektor Zakładu Naukowo-Badawczego Bankowości i Polityki Monetarnej NBP. W latach 1989–1994 dyrektor Instytutu Finansów. W 1989 roku brał udział w negocjacjach Okrągłego Stołu. Członek Rady Ekonomicznej Rady Ministrów w latach 1989–1991 w rządach premierów Tadeusza Mazowieckiego i Jana Krzysztofa Bieleckiego.

Stypendysta Fulbrighta na University of Illinois, w Stanach Zjednoczonych, w latach 1985–1986. Ekspert (1997–1998) i pracownik naukowy (1988, 1989 i 2002) w Światowym Instytucie Badawczym Ekonomii Rozwoju ONZ, WIDER, w Helsinkach. Konsultant Międzynarodowego Funduszu Walutowego w Departamencie Badań w latach 1991 i 2000 oraz w Departamencie Polityki Fiskalnej w latach 1992 i 1999. Pracownik naukowy w Instytucie Finansów i Polityki Monetarnej w Tokio w 1994 roku. Stypendysta w Banku Światowym w 1998 roku. Pracownik naukowy na Yale University w 1998 roku.

Wielokrotny laureat nagród Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polskiej Akademii Nauk i Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w dziedzinie badań naukowych oraz dydaktyki. Ogłoszony przez Euromoney *Najlepszym Ministrem Finansów Europy Środkowo-Wschodniej* w 1996 roku. Za zasługi dla transformacji i rozwoju polskiej gospodarki z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej otrzymał *Komandorię Orderu Polonia Restituta* w 1997 roku. Laureat *Special Book Award of China* w 2020 roku.

W Szkole Głównej Handlowej w Warszawie i Akademii Leona Koźmińskiego oraz na licznych innych uniwersytetach – zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych (Yale, UCLA, University of Illinois, University of Rochester) i we Włoszech – prowadził wykłady i seminaria z dziedziny makroekonomii, polityki gospodarczej, ekonomii politycznej globalizacji, ekonomii transformacji ustrojowej i finansów publicznych. Kierował pracami naukowymi oraz okazjonalnie wykładał

w instytutach badawczych i na uniwersytetach na wszystkich kontynentach. Członek rad programowych periodyków naukowych i instytutów badawczych między innymi w Wielkiej Brytanii, Japonii, Chinach, Indiach, Rosji, na Węgrzech i Ukrainie oraz we Włoszech. Promotor ośmiu ukończonych przewodów doktorskich.

Żonaty, ma dwie córki. Zamiłowania Profesora to natura i kultura, muzyka klasyczna, literatura współczesna, podróże. Zwiedził 168 krajów i zawitał na Antarktydę. Jest maratończykiem, ukończył 50 biegów na 5 kontynentach.

L A U D A C J A →

Laudacja prof. dr. hab. Marka Ratajczaka

Prof. dr hab. Marek Ratajczak
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

LAUDACJA

Grzegorz W. Kołodko – doktorem *honoris causa*
Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Niezwykły to dla mnie zaszczyt wystąpić, w roku jubileuszu dziewięćdziesięcioletnia Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, w roli promotora w postępowaniu o nadanie doktoratu *honoris causa* prof. dr. hab. Grzegorzowi W. Kołodko. Piękna tradycja nadawania godności doktora *honoris causa* stanowi jeden z elementów tego, co ponad 90 lat temu, w ramach wykładu towarzyszącego nadaniu tejże godności przez ówczesny Uniwersytet Poznański, profesor Kazimierz Twardowski nazwał dostojeństwem uniwersytetu. Bo dostojeństwo uniwersytetu to nie tylko idea łączenia niepodporządkowanego żadnym doraźnym oczekiwaniom i interpretacjom dążenia do powiększania zasobów wiedzy z wykorzystaniem jej dla nauczania i formowania studentów, ale to także troska o te wszystkie elementy akademickiej tradycji, które łączą nas, będących tu i teraz, z tymi, którzy niekiedy jeszcze wczoraj, a niekiedy w znacznie bardziej odległej przeszłości, tworzyli naszą akademicką wspólnotę i działali na rzecz jej trwania i umacniania.

Jednym z elementów tej godnej kontynuowania tradycji jest właśnie doktorat *honoris causa*, który nasza akademicka wspólnota przyznaje po raz dwudziesty siódmy, włączając do tego grona profesora Grzegorza W. Kołodko, postać szczególnie znaną i rozpoznawalną nie tylko w Polsce, lecz także na arenie międzynarodowej. Wyrazem tego uznania poza granicami Polski jest 11 tytułów doktora *honoris causa* i profesora honorowego oraz przynależność do grona członków

takich organizacji, jak Europejska Akademia Nauki, Sztuki i Literatury, Rosyjska Akademia Nauk i Narodowa Akademia Nauk Ukrainy. Za swoją działalność naukową i publiczną profesor Kołodko otrzymał liczne nagrody i wyróżnienia z Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski na czele. Jest mi szczególnie przyjemnie, że do licznego grona organizacji akademickich i pozaakademickich, które doceniły dorobek dzisiejszego doktoranta, dołącza Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, który jako pierwsza polska uczelnia nadaje profesorowi Grzegorzowi W. Kołodko godność doktora *honoris causa*.

Zaprezentowanie, i to w ramach ograniczonego zwyczajowym wymiarem laudacji, takiej osoby jak profesor Kołodko jest niezwykle trudne. Bo jest to przecież nie tylko wybitny naukowiec o ogromnym dorobku publikacyjnym, lecz także jedna z najważniejszych postaci polskiej sceny gospodarczej i politycznej i jeden z najważniejszych uczestników wydarzeń o fundamentalnym znaczeniu dla losów naszego kraju. To również jedna z kluczowych postaci tego, co określamy mianem transformacji ustrojowej, która w Polsce, mimo różnych niedostatków, jest historią naszego wspólnego zbiorowego sukcesu.

W szkicu do obrazu postaci profesora Grzegorza W. Kołodko, bo tylko takim szkicem to, co prezentuję, może być, powinien się też znaleźć fragment pokazujący doktoranta jako człowieka z krwi i kości, z jego znanymi pasjami, takimi jak podróże, w ramach których stanął na wszystkich kontynentach i odwiedził już niemal 170 krajów, dokumentując to między innymi wspaniałymi fotografiami, czy biegi maratońskie, w łącznej liczbie już 50, których trasy były zlokalizowane na pięciu kontynentach. Jest też Grzegorz W. Kołodko melomanem, człowiekiem żywo interesującym się kulturą. Jest wreszcie Grzegorz W. Kołodko mężem i ojcem. Gdybym chciał o każdym z tych elementów, i to tylko tych, które wykraczają poza sferę życia prywatnego, zaprezentować w miarę pełną opowieść, to zdecydowanie przekroczyłbym wszystkie pisane i niepisane zasady. Dlatego, przybliżając sylwetkę naszego doktoranta, siłą rzeczy wskażę tylko na niektóre fakty i zdarzenia.

Oś, czy też jak to w jednym z dokumentów nazwał sam doktorant, ścieżka czasu, rozpoczyna się w 1949 roku w Tczewie. To z tą miejscowością Grzegorz W. Kołodko był związany do ukończenia szkoły średniej i uzyskania świadectwa dojrzałości. Kolejny istotny etap to okres studiów podjętych w 1968 roku w ówczesnej Szkole Głównej Planowania i Statystyki (SGPiS) zakończonych uzyskaniem dyplomu magistra i nagrodą Ministra Finansów za pracę magisterską. Potem były studia doktoranckie i doktorat w 1976 roku, a od 1975 roku zatrudnienie w SGPiS, habilitacja w roku 1984 i zaledwie pięć lat później, w roku 1989, uzyskanie tytułu profesora, w wieku 40 lat, co jak na polskie warunki i reprezentowaną dziedzinę nauki oznaczało wiek niezwykle młody. Aktualnie profesor Grzegorz W. Kołodko jest pracownikiem Katedry Ekonomii Akademii Leona Koźmińskiego. Jest również założycielem i dyrektorem Centrum Badawczego Transformacji, Integracji i Globalizacji TIGER afiliowanego przy tej uczelni.

Pracę akademicką Grzegorz W. Kołodko zaczął bardzo szybko łączyć z aktywnym udziałem w praktyce życia społeczno-gospodarczego, początkowo w roli eksperta i doradcy. W latach osiemdziesiątych XX wieku, w uznaniu dla osiągnięć naukowych, miał też możliwość rozpoczęcia naukowej wędrowki po świecie, zostając stypendystą prestiżowego programu Fulbrighta. Rok przełomu ustrojowego, czyli 1989, to nie tylko wspomniane już otrzymanie tytułu profesora, lecz także uczestnictwo w obradach Okrągłego Stołu i wejście w skład Rady Ekonomicznej Rady Ministrów, na czele której stał Tadeusz Mazowiecki.

Kontynuując swą niezwykłą, także w wymiarze publikacyjnym, aktywność naukową, profesor Grzegorz W. Kołodko stawał się coraz bardziej znaczącą postacią praktyki transformacyjnej na szczeblu centralnych organów władzy. W 1994 roku po raz pierwszy został powołany na stanowisko ministra finansów i wiceprezesa Rady Ministrów i pełnił tę funkcję kolejno w rządach Waldemara Pawlaka, Józefa Oleksego i wreszcie Włodzimierza Cimoszewicza. Będąc wicepremierem i ministrem finansów, Grzegorz W. Kołodko opracował i wdrażał „Strategię dla Polski”, czyli średniookresowy program reform strukturalnych i rozwoju społeczno-gospodarczego, zawsze

konsekwentnie uważając, że rządzenie nie może sprowadzać się do tego, co wynika z bieżącej presji zdarzeń i krótkookresowej kalkulacji politycznej. Na to samo stanowisko ministra finansów i wicepremiera profesor Kołodko powrócił w roku 2002 w rządzie Leszka Millera. Na okres pełnienia przez profesora funkcji wiceprezesa Rady Ministrów i ministra finansów przypadają tak istotne wydarzenia, jak podpisanie w 1996 roku aktu przystąpienia Polski do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz udział w 2002 roku w szczycie Unii Europejskiej w Kopenhadze, w ramach którego zapadła decyzja o akceptacji wniosku Polski o przyjęcie do Unii, a następnie, w 2003 roku, udział w szczycie w Atenach, w ramach którego podpisano traktat akcesyjny. Tak więc profesor Grzegorz W. Kołodko był nie tylko świadkiem, lecz także aktywnym uczestnikiem i współkreatorem wielu wydarzeń, które przesądziły o tym, że Polska jest dziś pełnoprawnym, suwerennym uczestnikiem wspólnoty międzynarodowej.

Będąc przez pewien czas osobą bezpośrednio uczestniczącą w życiu politycznym, i to w najwyższych kręgach władzy w państwie, Grzegorz W. Kołodko nigdy nie przestał być przede wszystkim wnikliwym obserwatorem i badaczem „wędrującego świata” w odniesieniu zwłaszcza do takich obszarów, jak transformacja polskiej gospodarki i innych gospodarek dawnego bloku radzieckiego, globalizacja zjawisk społecznych, ekonomicznych i kulturowych, nowe koncepcje rozwoju i nowa filozofia rozwoju.

Szczególną popularność, daleko wykraczającą poza kręgi naukowe, przyniósł doktorantowi cykl trzech książek wydanych, tylko w języku polskim, w imponującym ponadstutysięcznym nakładzie, a tytuł pierwszej z nich, *Wędrujący świat*, wydanej po raz pierwszy w 2008 roku i przetłumaczonej dotąd na osiem języków, stał się określeniem, które weszło do słownika najbardziej popularnych zwrotów opisujących otaczającą nas rzeczywistość. Była to już w sumie trzydziesta dziewiąta monografia autorstwa Grzegorza W. Kołodko lub pod jego redakcją, a do dziś takich publikacji jest już niemal 60. Doktorant jest też autorem kilkuset artykułów naukowych i esejów. Prace profesora Grzegorza W. Kołodko ukazały się w 26 językach w ponad 40 krajach.

Jak słusznie napisała w recenzji profesor Elżbieta Mączyńska-Ziemacka: „To wielce imponujący dorobek, który upoważnia do porównania światowej rozpoznawalności piśmiennictwa Grzegorza W. Kołodko z rozpoznawalnością intelektualnego dorobku Michała Kaleckiego i Oskara Lange”. Dorobek naukowy i aktywność pozanaukowa profesora Grzegorza W. Kołodko zaowocowały coraz liczniejszymi dowodami uznania na arenie międzynarodowej w postaci wspomnianych już doktoratów *honoris causa* i innych tytułów honorowych oraz zaszczytów i wyróżnień. Przy tym dorobek ten jest dostrzegany i doceniany w tak różnych krajach jak USA czy, będące przedmiotem jego szczególnego zainteresowania w ostatnim okresie, Chiny.

Szczególnym rysem naukowej aktywności Grzegorza W. Kołodko jest to, co można by określić jako konsekwentne podążanie wybraną przez siebie drogą, bez oglądania się na to, co w danej chwili modne czy postrzegane jako właściwe. Jest to o tyle istotne, że w ekonomii nieprzypadkowo funkcjonuje pojęcie głównego nurtu, co w największym uproszczeniu można utożsamiać z fundamentem teoretycznym, na którym opiera się w danym momencie większość ekonomistów. Doktorant pozostaje przy tym wierny swojej wizji ekonomii, jako nauki wyrastającej z tradycji humanistycznej, bo przecież Adam Smith był wykładowcą filozofii moralnej, która łączyła w sobie elementy tego, co dziś znajdziemy w naukach humanistycznych i społecznych. Tę swoją wizję ekonomii jako nauki profesor Grzegorz W. Kołodko wielokrotnie prezentował na łamach publikacji. Ja pozwolę sobie przytoczyć fragment artykułu opublikowanego na łamach „Ekonomisty” w 2020 roku: „Ekonomia to piękna nauka, gdyż służy temu, aby ludzie mieli się lepiej [...]. Dobry ekonomista musi nie tylko umieć liczyć – to jednak wciąż jest nauka o efektywnym gospodarowaniu i trzeba umieć porównywać efekty z nakładami – lecz także czuć. Ekonomia wyszła z filozofii i trochę się zatraciła, gdy za bardzo się od niej oddaliła, dając się przesadnie wciągnąć w matematykę, kiedy to niejednen ekonomista skupiał się bardziej na tym, jak liczyć, niż na tym, co liczyć i po co” (G.W. Kołodko, *Ekonomia nowego pragmatyzmu: tożsamość, cele, metoda*, „Ekonomista” 2020, nr 2, s. 194).

Grzegorz W. Kołodko konsekwentnie podąża swoją drogą, od wyboru tematu pracy magisterskiej, który dotyczył nierównowagi w realiach ówczesnej polskiej gospodarki, choć pojęcie to oficjalnie nie było stosowane, przez spór ze zwolennikami transformacji ustrojowej opartej w sferze gospodarczej, a i społecznej, na ideach dominującej w tym okresie na świecie tzw. ekonomii głównego nurtu, a na swej autorskiej koncepcji nowego pragmatyzmu skończywszy. Przy tym tak jak wędruje świat, tak zdaniem profesora Grzegorza W. Kołodko musi wędrować, czyli zmieniać się i rozwijać ekonomia. Zmian w świecie ekonomicznym nie da się postrzegać jako opartych na ideach uniformizmu, liniowości czy progresywizmu, a tym bardziej finalizmu. Tak długo, jak będzie istniał znany nam świat, nie ma i nie będzie końca historii także w sferze zjawisk ekonomicznych, a co za tym idzie, nie ma i nie będzie końca przeobrażeń ekonomii jako nauki.

W odniesieniu do dominującej jeszcze do niedawna i w znacznej mierze nadal szczególnie silnej w kręgach akademickich ekonomii głównego nurtu nawiązującej do tradycji neoklasycznej Grzegorz W. Kołodko podważa jej fundamentalne założenia, a w tym warunek czy wręcz przymus wzrostu PKB jako niezbędnej siły napędowej gospodarki. Profesor Kołodko dochodzi do wniosku, że nadeszły czasy gospodarek, które określa jako erę po-PKB-owską. A to z kolei wymaga po-PKB-owskiej ekonomii i po-PKB-owskiej polityki gospodarczej. Akcentuje przy tym konieczność harmonizowania systemu pomiaru gospodarki ze stawianymi celami społeczno-gospodarczymi, wskazując, że takiej harmonizacji nie sprzyja właśnie fetyszyzowanie PKB. To wszystko znajduje wyraz w jego wspomnianej już autorskiej koncepcji nowego pragmatyzmu, w której podkreślany jest zwłaszcza imperatyw umiaru w gospodarowaniu, poczynając od gospodarstwa domowego, po gospodarkę globalną.

Niewątpliwie można postrzegać profesora Grzegorza W. Kołodko jako wizjonera. Taki właśnie wizjonerski charakter ma w znacznej mierze to, co zapisał na kartach rozpoczętego wspomnianym już wydaniem w 2008 roku książki *Wędrujący świat* tryptyku obejmującego także *Świat na wyciągnięcie myśli* (2010) i *Dokąd zmierza świat. Ekonomia polityczna przyszłości* (2013) oraz w ramach wielu innych publikacji.

Trudno nie zgodzić się z profesorem Jerzym Wilkinem, który dokonał enumeracji głównych cech doktoranta obejmujących takie elementy, jak niezwykła pracowitość, silna determinacja w upowszechnianiu swoich dzieł i poglądów, zarówno w kraju, jak i w skali międzynarodowej, oraz wysoka skuteczność w tym dążeniu, preferowanie interdyscyplinarnego profilu badawczego, zwłaszcza w analizie rozwoju gospodarczego, duże doświadczenie międzynarodowe zgromadzone zarówno w instytucjach akademickich, jak i polityczno-gospodarczych, nieustające poszukiwanie podstaw naukowych i sposobów praktycznych „zmieniania świata”, zgodnych z aksjologicznymi podstawami racjonalnego i sprawiedliwego ładu gospodarczego, zajmowanie się przede wszystkim „wielkimi transformacjami”, związkami między rozwojem gospodarczym a przemianami cywilizacyjnymi, analizą porównawczą systemów ekonomicznych i wynikających z nich wyzwań dla nauk społecznych, docenienie, umiejętność i znaczne sukcesy w nawiązywaniu współpracy naukowej z wieloma krajami. Profesor Wilkin nie ma też wątpliwości, że Grzegorz W. Kołodko zapisze się dużymi i wyraźnymi literami w historii polskiej transformacji i ogólnie nauk ekonomicznych.

Profesor Grzegorz W. Kołodko to jedna z najbardziej wyrazistych postaci polskiej, i nie tylko polskiej ekonomii, której można przypisać cechy przypomniane w recenzji profesor Elżbiety Mączyńskiej-Ziemackiej, sformułowane przez Johna Maynarda Keynesa. Otóż zdaniem Keynesa: „Wybitny ekonomista musi posiadać rzadki zestaw talentów... Musi być matematykiem, historykiem, mężem stanu, filozofem – wszystkim po trochu. Musi rozumieć symbole i wiedzieć, jak używać słów. Musi rozważać to, co partykularne, w kategoriach tego, co ogólne, i w tej samej chwili dotykać abstrakcji i konkretności. Musi badać teraźniejszość w świetle przeszłości w imię celów przyszłości. Nie może całkiem pominąć żadnej części ludzkiej natury ani tworzonych przez ludzi instytucji. Musi działać jednocześnie celowo i bezinteresownie, musi być zdystansowany i nieprzekupny niczym artysta – ale czasem równie bliski życia jak polityk” (J.M. Keynes, *Alfred Marshall, 1842–1924*, „The Economic Journal”, 1924, 34(135), s. 311–372).

Profesor Kołodko jest kimś, kto nie tylko stara się odpowiadać na pytanie, dlaczego jest, tak jak jest, ale nie unika też wchodzenia w rozważania o charakterze normatywnym. Co więcej, nasz dzisiejszy doktorant ma odwagę mówić i pisać, co jego zdaniem trzeba zrobić, by świat był lepszy. Jak napisał w ostatnich zdaniach książki *Czy Chiny zbawią świat?*: „Teraz już trzeba poszukiwać sposobów podporządkowywania nie tylko interesów partykularnych interesom społecznym, a przecież nawet tu niewiele udało się osiągnąć, lecz przyporządkowywania narodowych interesów interesom ogólnoswiatowym. Utopia? Na razie tak, ale jest jeszcze przyszłość” (G.W. Kołodko, 2018, *Czy Chiny zbawią świat?*, Warszawa: Wyd. Prószyński i S-ka, s. 188). Rzeczywiście patrząc na świat wokół nas, można raz po raz dochodzić do wniosku, że niewiele udało się nam osiągnąć z tego, co często — jakże słusznie — jest postulowane. Jednakże o lepszym świecie trzeba nie tylko marzyć, ale trzeba także go sobie wyobrazić i trzeba na rzecz tej lepszej przyszłości działać. Profesor Grzegorz W. Kołodko pokazuje, jak jego zdaniem ten lepszy świat powinien wyglądać, na jakich zasadach funkcjonować, jaka powinna być społeczna gospodarka rynkowa, i działa na rzecz tego lepszego świata. Nie mam wątpliwości, że profesor Grzegorz W. Kołodko w pełni realizuje powinności naukowca i badacza, a także nauczyciela akademickiego i obywatela, przyczyniając się do powiększania zasobów wiedzy przez działalność badawczą, współuczestnicząc w rozwoju kapitału ludzkiego przez działalność dydaktyczną i popularyzatorską oraz – zgodnie ze starą zasadą *noblesse oblige*, czyli szlachectwo zobowiązuje – będąc źródłem postaw i wzorców godnych naśladowania.

Nie mam też najmniejszych wątpliwości, że decyzja o nadaniu profesorowi Grzegorzowi W. Kołodko godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu jest ze wszech miar zasadna i przyczynia się do wzmocnienia owego dostojęstwa uniwersytetu, o które powinniśmy się wszyscy troszczyć.

O P I N I A →

Opinia prof. dr hab. Elżbiety Mączyńskiej-Ziemackiej

OPINIA

w związku z wnioskiem o nadanie tytułu *doktora honoris causa*
Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Profesorowi **Grzegorzowi W. Kołodko**

Profesor nauk ekonomicznych Grzegorz W. Kołodko należy do czołowych, najwybitniejszych polskich ekonomistów o ogromnym krajowym i zagranicznym dorobku naukowym. Na dorobek ten składa się nie tylko niezwykle imponujący i ciągle powiększający się zestaw kilkuset publikacji krajowych i zagranicznych, dotyczących fundamentalnych zagadnień w naukach ekonomicznych, polityce i praktyce społeczno-gospodarczej, lecz także inne, wysokiej rangi akademickie dokonania naukowo-badawcze, znane w krajowym i zagranicznym środowisku naukowym oraz wśród praktyków. Obok osiągnięć naukowych na szczególne podkreślenie zasługują dokonania w sferze rządowej w okresach, kiedy pełnił funkcje wicepremiera i ministra finansów. Świadczą o tym przede wszystkim wysoce pozytywne wyniki, jakimi wówczas legitymowała się polska gospodarka, kiedy wdrażane były projekty Grzegorza W. Kołodko, między innymi projekt „Strategia dla Polski” oraz projekt powołania w 1994 roku Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej.

Realizowane pod kierunkiem profesora Kołodko rządowe przedsięwzięcia, a zarazem liczne krajowe i międzynarodowe projekty naukowo-badawcze o wysokiej randze i niepodważalnym znaczeniu dla rozwoju nauk ekonomicznych, a także o wysokiej użyteczności praktycznej,

są niekwestionowanym dowodem umiejętności efektywnego łączenia wiedzy z zakresu teorii ekonomicznej z rządową praktyką umiejętności działań na rzecz dynamizacji rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Głównym przedmiotem naukowych dociekań profesora Kołodko jest problematyka teorii ekonomii i polityki społeczno-gospodarczej, zwłaszcza z zakresu transformacji ustrojowej. Do wybitnych osiągnięć profesora należą też dokonania w sferze akademickiej dydaktyki, co potwierdzają między innymi naukowe i eksperckie kariery pracowników dydaktycznych, wywodzących się z kierowanych przez tego naukowca zespołów.

Już nawet tak skrótowa charakterystyka dorobku Grzegorza W. Kołodko mogłaby stanowić absolutnie wystarczającą, moim zdaniem, podstawę ograniczenia recenzji jedynie do stwierdzenia, że inicjatywę nadania temu kandydatowi tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu uznaję za ze wszech miar uzasadnioną. Niezwykle bogaty zestaw dokonań Grzegorza W. Kołodko mówi bowiem sam za siebie, co zresztą także potwierdzają wcześniejsze, nadawane mu nagrody i tytuły.

Ponieważ ogrom dokonań profesora Grzegorza W. Kołodko sprawia, że niemożliwa i chyba zbędna byłaby szczegółowa analiza tych osiągnięć, zwracam uwagę jedynie na wybrane – moim zdaniem – szczególnie obecnie ważne ich cechy. Miałam okazję szczegółowo je analizować w związku z powierzeniem mi przez Wydawnictwo Naukowe PWN w Warszawie funkcji redaktora naukowego monografii *Ekonomia i polityka. Wokół teorii Grzegorza W. Kołodko* (2019). Monografia ta dotyczy przede wszystkim relacji między ekonomią i polityką i ze względu na taką tematykę w znacznej mierze odnosi się do publikowanych w wielu autorskich pracach naukowych też Grzegorza W. Kołodko, zwłaszcza jego koncepcji nowego pragmatyzmu. W niniejszej recenzji wykorzystuję przemyślenia zawarte w mojej przedmowie do tej monografii, albowiem przedstawione tam oceny nie tylko nie straciły na aktualności, lecz zyskały. Już po ukazaniu się tej monografii, mimo tak trudnego okresu, jaki przyniosła zapoczątkowana na przełomie 2019 i 2020 roku pandemia COVID-19, temperament twórczy profesora Kołodko nie uległ osłabieniu, o czym świadczą jego

liczne nowe publikacje krajowe i zagraniczne, artykuły i wywiady z tego okresu. Ich tematyka zawsze stanowi połączenie teorii ekonomicznej z polityką społeczno-gospodarczą w wymiarze krajowym i globalnym. Wystarczy wskazać choćby dwie z nich, tj. *The Quest for Development Success: Bridging Theoretical Reasoning with Economic Practice*, 2021, Lanham-Boulder-New York-London: Lexington Books – Rowman & Littlefield, czy *Kołumb transformacji: wielikaja oszibka M. Gorbaczewa*, w: *Gorbaczew. Urok swobody*, red. Rusłan C. Grinberg, 2021, Moskwa: Izdatielstwo Wies Mira, nie licząc znanych publikacji dotyczących przemian w gospodarce i polityce Chin.

Niewątpliwie profesor Kołodko należy w Polsce (i nie tylko) do najbardziej wnikliwych i płodnych, a równocześnie znanych w świecie badaczy tych zagadnień. Za najkrótszą charakterystykę jego naukowego dzieła można uznać uczciwość oraz odwagę badawczą i ukierunkowanie na rozwój ekonomii uczciwej, spełniającej kryteria ekonomii zaangażowanej, zakorzenionej społecznie, wolnej od wpływów związanych z zagrażającą racjonalności makroekonomicznej lobbystyczną grą interesów, nierzadko obciążoną syndromem manipulacji i oszustw, kreowaniem „złych potrzeb”. Takie podejście koresponduje z pojmowaniem przez Grzegorza W. Kołodko ekonomii jako nauki. Uznaje on ekonomię za naukę piękną, której cały koloryt i urok polega na tym, że „uczciwego, dobrego i postępowego ekonomisty ona nigdy nie zwalnia z myślenia, bo przecież jest o czym myśleć. To permanentny proces, bo każda odpowiedź niezmiernie szybko staje się pytaniem. Odpowiedzi są więc kolejnymi pytaniami i trwa nigdy niekończąca się przygoda intelektualna”.

Profesor Kołodko nieustannie stawia sobie i innym nowe pytania, wskazując na wyłaniające się przed ekonomistami i politykami wyzwania i zadania. Silnie eksponuje, że ekonomia jest nauką społeczną, nauką o ludziach w procesie gospodarowania, a nie nauką o zarabianiu pieniędzy, czyli chrematystyką. Podkreśla, że ekonomia, choć rozwijana od ponad 240 lat (licząc od 1776 roku, tj. od czasu Adama Smitha), wciąż znajduje się – paradoksalnie – *in statu nascendi*. „Tak jak nie ma »końca historii«, tak nie ma końca ekonomii. Tworzenie ekonomii jest pewnego rodzaju never-ending story”.

Kołodko ujmuje rozpatrywane kwestie nierzadko w bardzo zgrabne, nośne i wielce symptomatyczne sentencje/syntezy. Zwraca uwagę na złożoność teorii ekonomicznej i polityki społeczno-gospodarczej, podkreślając, że „najtrudniej dostrzec to, czego nie widać”, tym bardziej że „rzeczy dzieją się tak, jak się dzieją, ponieważ wiele dzieje się naraz”. Zarazem przez analogię do znanej sentencji Alberta Einsteina na temat fizyki, Kołodko uznaje, że „ekonomia powinna być tak prosta, jak to możliwe, ale nie prostsza”. Uważa przy tym, że „zrozumieć, znaczy zmieniać”. I właśnie na zmiany w teorii i praktyce, zmiany ukierunkowane na poprawę jakości życia ludzi zorientowane są naukowe i podejmowane w praktyce inne przedsięwzięcia tego uczonego.

Grzegorza W. Kołodko cechuje wyraźna krnąbrność badawcza i sceptycyzm co do wielu uznanych w teorii ekonomii neoklasycznej założeń i reguł. Analiza publikacji tego interdyscyplinarnego, kontekstualnego ekonomisty wskazuje, że zawsze był w swych ocenach i spostrzeżeniach o parę kroków do przodu. Można powiedzieć, że niemal ma to w genach, albowiem już w czasach studenckich, w latach 1971–1972, sam wymyślił sobie temat pracy magisterskiej i pisał o nierównowadze rynkowej w Polsce, choć socjalizm miała przecież cechować równowaga. Temat ten poruszał zatem w okresie, kiedy Kornaïowska teoria gospodarki niedoboru nie była jeszcze znana i popularna. Jej początki przypadają bowiem na lata osiemdziesiąte.

Profesor Kołodko wyprzedzająco dostrzega zagrożenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Wystarczy przypomnieć, że już w czasach gospodarki nierynkowej, w latach 1973–1975, napisał rozprawę doktorską na temat cykliczności wzrostu w socjalizmie/gospodarce planowej, choć zgodnie z ówczesną doktryną „Polska rosta w siłę, a ludziom żyło się dostatniej”. Od początku lat osiemdziesiątych wskazywał na zasadność urynkowienia gospodarki. Zważywszy na późniejsze kształtowanie się sytuacji gospodarczej, jako ostrzegawczą rozprawę naukową można potraktować napisaną wówczas przez profesora Kołodko pierwszą książkę o inflacji w Polsce (*Polska w świecie inflacji*) z zawartą tam kategorią *shortageflation* (inflacji zasobowo-cenowej, czyli, mówiąc

w uproszczeniu, sytuacji, gdy wszystko drożało, ale niewiele można było kupić bez marnowania czasu w kolejkach). Obecnie zaś zwraca uwagę na groźny syndrom inflacji tłumionej.

O krnąbrności badawczej świadczyć może też to, że na początku lat dziewięćdziesiątych, kiedy w Polsce ukorzenił się fundamentalizm rynkowy, Kołodko pisał o znaczeniu instytucji i czynników kulturowych w transformacji ustrojowej oraz rozwoju społeczno-gospodarczym. Od początku transformacji przestrzegał przed negatywnymi następstwami braku systemowego, kompleksowego, wewnętrznie niesprzecznego, dalekosiężnego podejścia w kształtowaniu strategicznych kierunków społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, z uwzględnieniem kontekstu globalnego. Dlatego też w 1994 roku – już jako wicepremier – opracował wraz z zespołem rzeczoną już, wieloletnią „Strategię dla Polski”. Niestety, dynamizm przemian rządowo-politycznych uniemożliwił pełną jej realizację, choć wiele zrealizowanych przedsięwzięć zaowocowało sukcesami gospodarczymi. Ale zawarte w tej strategii podstawowe rekomendacje są wciąż aktualne.

Na początku XXI wieku profesor Kołodko pisał o imperatywie inkluzywności i nieodwracalnej globalizacji, co wobec współcześnie dotkliwego zjawiska głębokich nierówności społecznych i społecznego wykluczenia ma szczególny wymiar. Od początku pierwszej dekady XXI wieku Kołodko podejmuje analizy na temat niezbędnych kierunków zmian w podejściu do teorii ekonomii i jej zastosowań w polityce społeczno-gospodarczej. Formułuje tezy dotyczące gospodarki umiaru i zarys autorskiej koncepcji nowego pragmatyzmu.

Wyprzedzająco-ostrzegawczy charakter dzieł Grzegorza W. Kołodko znajduje też potwierdzenie w jego wydawniczym tryptyku *Wędrujący świat* (2008), *Świat na wyciągnięcie myśli* (2010) i *Dokąd zmierza świat. Ekonomia polityczna przyszłości* (2013), a także w książce *Czy Chiny zburzą świat?* (2018), tej swoistej czwartej części światowej trylogii, oraz w wielu innych publikacjach. Warto zauważyć, że *Wędrujący świat* to dzieło, które zostało napisane w okresie poprzedzającym

kryzys, choć wydane z początkiem 2008 roku. Wiele zawartych w tej książce ostrzeżeń niestety się zmaterializowało, poczynając od zapowiedzi nadchodzącego kryzysu.

Grzegorz W. Kołodko, analizując dysfunkcje współczesnego świata, teorii ekonomii i doktryny neoliberalnej, wykazuje konieczność potrójnie – ekonomicznie, społecznie i ekologicznie – zharmonizowanego rozwoju. Dochodzi do wniosku, że nadeszły czasy gospodarek, które określa jako erę po-PKB-owską (ang. *beyond-GDP-economy*). A to z kolei wymaga po-PKB-owskiej ekonomii (ang. *beyond-GDP-economics*) i po-PKB-owskiej polityki gospodarczej (ang. *beyond-GDP-economic policy*). Akcentuje konieczność harmonizowania systemu pomiaru gospodarki ze stawianymi celami społeczno-gospodarczymi, wskazując, że takiej harmonizacji nie sprzyja fetyszyzowanie PKB.

Z analiz dzieł profesora Kołodko wynika, że naukowiec ten zawsze był i jest na bakier z „mainstreamową” ortodoksją i przyjmowanymi w jej ramach założeniami, co oczywiście nie przysparza mu zwolenników wśród przedstawicieli tego nurtu. Jednak praktyka i kryzysowe zjawiska potwierdzają zasadność tego typu naukowego sceptycyzmu. Grzegorz W. Kołodko podważa trzy fundamentalne w ortodoksyjnej ekonomii założenia:

- warunek (przymus) wzrostu PKB jako niezbędnej siły napędowej gospodarki,
- racjonalność (zgodnie z założeniem o *homo oeconomicus*) jako zasadę i podstawę podejmowania decyzji gospodarczych,
- założenie, że mechanizm rynkowy samoistnie zapewnia efektywność gospodarowania.

Ekonomista ten dowodzi, że założenia te dalece nie przystają do wciąż zmieniającej się rzeczywistości, i wskazuje na niezbędną kontekstualność ekonomii. Stąd proponowana przez profesora Kołodko autorska, nieortodoksyjna koncepcja nowego pragmatyzmu, w której podkreślany jest zwłaszcza imperatyw umiaru w gospodarowaniu – począwszy od gospodarstwa domowego, po gospodarkę globalną.

Wszystkie cechy dzieł profesora Kołodko wskazują, że ekonomistę tego cechuje umiejętność trafnej oceny nie tylko stanu współczesnej gospodarki w wymiarze globalnym, ponadnarodowym i krajowym, lecz przede wszystkim umiejętność identyfikowania przyszłych zagrożeń i możliwości przeciwdziałania im.

Z pewnością u podłoża naukowych i praktycznych racji Grzegorza W. Kołodko oraz jego uczciwości badawczej leży *ścieżka czasu* tego ekonomisty. Z analizy owej *ścieżki czasu* wynika, że profesor Kołodko jako absolwent SGPiS szybko uzyskiwał kolejne stopnie naukowe. Został tytułarnym profesorem jako jeden z najmłodszych uczonych, jeszcze w 1989 roku, odegrał wyjątkową rolę w urzeczywistnianiu rynkowych reform i w przebiegu posocjalistycznej transformacji ustrojowej.

Nieprzypadkowo też publikacje profesora Kołodko w języku angielskim, już nawet te z lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku spotkały się z zainteresowaniem znanych zagranicznych ekonomistów o światowej renomie. Między innymi Joseph Stiglitz w swojej, wydanej w 2002 roku przez wydawnictwo W.W. Norton & Company, książce *Globalization and Its Discontents*, cytuje fragment artykułu Grzegorza W. Kołodko zatytułowanego *Russia Should Put Its People First*, opublikowanego w „New York Times” w lipcu 1998 roku.

W latach osiemdziesiątych profesor Kołodko uczestniczył w pracach Konsultacyjnej Rady Gospodarczej kierowanej przez profesora Czesława Bobrowskiego, a pod koniec tamtej dekady jako doradca prezesa NBP, profesora Władysława Baki, brał udział w przygotowaniu „Programu umacniania pieniądza”, zabiegając o to, aby w istocie był to program umacniania roli pieniądza, a więc urynkawiania gospodarki. Dał o sobie znać jako aktywny uczestnik obrad Okrągłego Stołu. Na członka Rady Ekonomicznej Rady Ministrów powołali go premierzy Tadeusz Mazowiecki na lata 1989–1990 i Jan Krzysztof Bielecki na lata 1990–1991. Była to instytucja doradcza, której przewodniczył profesor Witold Trzeciakowski, więc profesor Kołodko doradzał i odradzał, nie szczędząc twórczej krytyki wobec realizowanej wówczas polityki gospodarczej. Między innymi

dlatego został później, w latach 1994–1997, wicepremierem i ministrem finansów RP w kolejnych trzech rządach premierów Waldemara Pawłaka, Józefa Oleksego i Włodzimierza Cimoszewicza. Grzegorz W. Kołodko miał swój udział we wprowadzeniu Polski do OECD, podpisując 11 lipca 1996 roku historyczny akt członkostwa w Paryżu.

Na uwagę zasługuje naukowa, międzynarodowa współpraca profesora Kołodko ze światowej sławy ekonomistami, w tym noblistami. Grzegorz W. Kołodko, prowadząc studia nad globalizacją i transformacją, miał okazję współpracować z noblistą Amartyą Senem i Jánosem Kornaiem w ONZ-owskim Światowym Instytucie Badań Rozwoju Gospodarczego WIDER (World Institute for Development Economics Research) w Helsinkach, a następnie debatował również o postwaszyngtońskim konsensusie z noblistą Josephem Stiglitzem, który zaprosił go do współpracy w ramach projektów Departamentu Badań Banku Światowego. W Międzynarodowym Funduszu Walutowym współpracował z tak wybitnymi ekonomistami, jak Stanley Fischer, Vito Tanzi i Jacob Frenkel, później także z noblistami Robertem Mundellem, Douglasem Northem, Edmundem Phelpssem i Edwardem Prescottem. Współpracował też z chińskimi ekonomistami, między innymi Justinem Yifu Linem.

Profesor Kołodko wykładał na Yale University i University of California w Los Angeles. Nic dziwnego, że po jego wiedzy, umiejętności i doświadczenie sięgnięto raz jeszcze i został ponownie wicepremierem i ministrem finansów, tym razem w rządzie Leszka Millera w latach 2002–2003. To był decydujący okres negocjacji w sprawie ekonomicznych warunków przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Kołodko, koordynując całokształt reform strukturalnych i polityki gospodarczej, uczestniczył w przełomowym szczycie Unii Europejskiej w Kopenhadze w grudniu 2002 roku oraz w Atenach w kwietniu 2003 roku, kończąc z sukcesem swe polityczne dzieło po referendum przesądzającym wejście Polski do Unii Europejskiej.

Naukowiec ten ma na koncie udział w historycznym Okrągłym Stole, czterokrotnie pełnił funkcje wicepremiera i ministra finansów RP, odegrał aktywną rolę w przystąpieniu Polski do OECD i Unii Europejskiej, ma zarazem ogromny, znaczący dorobek naukowy. To niekwestionowane dokonania Grzegorza W. Kołodko. Przy tym naukowiec ten intensywnie podróżuje po „wędrującym” świecie. Odwiedził ponad 170 krajów, w dodatku dokumentując to w formie fascynujących i – skłaniających do wieloaspektowych refleksji – wystaw fotograficznych.

Te bogate doświadczenia i barwna *ścieżka czasu* sprawiają, że profesor Kołodko wciąż zaskakuje ogromem, holizmem, oryginalnością i trafnością dociekań na temat teorii ekonomii i polityki społeczno-gospodarczej. Opublikował 59 książek i monografii naukowych, w tym 35 indywidualnie, 5 jako współautor oraz 19 jako współautor i redaktor naukowy. Jest autorem kilkuset artykułów naukowych i esejów, w tym ponad 30 opublikowanych w pismach listy JCR. Wykaz jego publikacji angielskojęzycznych obejmuje ponad 260 pozycji, w tym 21 książek. Dzieła Grzegorza W. Kołodko ukazały się w 26 językach w ponad 40 krajach, w tym książki – w 16 językach. Kompleksowe dzieło o posocjalistycznych zmianach systemowych *From Shock to Therapy: The Political Economy of Postsocialist Transformation* (Oxford-New York: Oxford University Press, 2000) ukazało się w sześciu językach. Książka *Globalization and Catching-up in Transition Economies* (Rochester: University of Rochester Press, 2002) została wydana w 12 językach. Interdyscyplinarne studium *Truth, Errors, and Lies: Politics and Economics in a Volatile World* (New York: Columbia University Press, 2011) zostało opublikowane w 10 językach i nominowane do Nagrody Michaela Harringtona za wyjątkową książkę, która pokazuje, jak nauczanie można wykorzystać w walce o lepszy świat. Z kolei książka *Whither the World: The Political Economy of the Future* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014) ukazała się w 5 językach. To wielce imponujący dorobek, który upoważnia do porównania światowej rozpoznawalności piśmiennictwa Grzegorza W. Kołodko z rozpoznawalnością intelektualnego dorobku Michała Kaleckiego i Oskara Lange.

Szczególnie ceniony jest wkład Grzegorza W. Kołodko do światowej nauki poprzez prace na temat teorii transformacji ustrojowej i rozwoju społeczno-gospodarczego w warunkach globalizacji. Lektury publikacji Kołodko rekomendowane są przez światowej sławy intelektualistów. Potwierdzają to liczne, dostępne w Internecie i publikowane w renomowanych czasopismach opinie znanych i szanowanych intelektualistów zarówno z Polski, jak i z zagranicy, w tym wymienianych już noblistów. Między innymi światowej sławy chiński ekonomista Justin Yifu Lin, były wiceprezydent Banku Światowego, ocenia *Wędrujący świat* jako „arcydzieło stworzone przez myśliciela, który jest jednocześnie praktykiem transformacji gospodarczej i polityki w realnym świecie”. Natomiast Nouriel Roubini z New York University (współautor głośnej książki *Ekonomia kryzysu*, zaliczany do grona nielicznych ekonomistów, którzy trafnie oszacowali ryzyko i światowy zasięg wystąpienia kryzysu na kilka lat przed jego urzeczywistnieniem się w 2008 roku), ustosunkowując się do książki *Dokąd zmierza świat. Ekonomia polityczna przyszłości*, stwierdza, że „Profesor Kołodko – uznany w świecie polski ekonomista, od którego możemy uczyć się nowych idei – zaskakuje znowu. Po wszechstronnym *Wędrującym świecie* w nowej książce sięga w przyszłość. To naukowe ćwiczenie i intelektualna przygoda dotykające najważniejszych wyzwań, przed którymi stoi ludzkość. Ma rację, że najlepszy sposób przezwyciężania obecnych trudności to zaatakowanie długoterminowych problemów”. Z kolei Henry Kissinger, laureat Pokojowej Nagrody Nobla, odnosząc się do tej książki, pisze: „W tym przekonującym dziele profesor Grzegorz Kołodko łączy wiedzę akademicką z doświadczeniem wyniesionym z wybitnych dokonań w pracy w rządzie w kluczowych okresach polskich reform gospodarczych. Idąc poprzez wiele dziedzin i nigdy nie unikając spornych kwestii, napisał książkę, która wnosi ważny i przydatny wkład do literatury na tematy gospodarki, zmian społecznych i ładu światowego w XXI wieku”. Publikacje profesora Kołodko oraz opinie o nich, obecnie, w okresie pandemii uwydatniającej globalną potrzebę zmian systemów społeczno-gospodarczych, silnie zyskują na znaczeniu.

Przedstawione tu informacje o intelektualnym dorobku profesora Kołodko podawane są nie w celach enumeracyjnych. Gdyby tak było, to zważywszy na całość dokonań uczonego, ich enumeracja czy

charakterystyki musiałyby być znacznie dłuższe, a przekonują o tym dane bibliograficzne dotyczące prac tego ekonomisty. Istotne jest jednak przede wszystkim to, że wymiar i zasięg naukowych osiągnięć Grzegorza W. Kołodko można uznać za podwaliny kreowania, rozwoju i popularyzowania w świecie polskiej szkoły ekonomii. Jest to istotne, tym bardziej że sformułowana niemal przed dwoma wiekami, w okresie, kiedy Polska była pod zaborami, refleksja polskiego poety i geografę Wincentego Pola „cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie”, niestety wciąż jeszcze jest aktualna i odnosi się także do polskiej myśli ekonomicznej. Symptomatyczne jest na przykład to, że choć Grzegorzowi W. Kołodko za granicą nadano kilkanaście honorowych profesur i tytułów doktora honoris causa, to ani jednego w kraju, choć jest laureatem innych, licznych nagród, w tym nagrody Polskiej Akademii Nauki i nagród Ministra Nauki, a także jedynej jak dotychczas Specjalnej Nagrody Honorowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego za dorobek naukowy i upowszechnianie polskiej nauki ekonomii w świecie.

Dlatego też decyzję Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu o wszczęciu postępowania zmierzającego do nadania tytułu doktora *honoris causa* profesorowi Grzegorzowi W. Kołodko traktuję jako szczególnie doniosłą i znamiennej, tym bardziej że jest to pierwsza taka inicjatywa w kraju.

Prace badawcze profesora Kołodko nie tylko wnoszą wartość dodaną do światowego dorobku ekonomii, przyczyniając się do tworzenia nowych kierunków poszukiwań teoretycznych, lecz równocześnie mają wysoką użyteczność praktyczną. Kołodko ze swoimi prekursorskimi publikacjami wpisuje się w nurt krytyki ortodoksyjnej ekonomii, co z kolei przyczynia się do stopniowego odchodzenia od ortodoksji ekonomicznej. To odchodzenie zauważalne jest obecnie nawet w Międzynarodowym Funduszu Walutowym.

Piśmiennictwo i intelektualny dorobek Grzegorza W. Kołodko jest wykorzystywany w niektórych krajach, na przykład w Chinach, jako podstawa reform strukturalnych i kształtowania strategii

rozwoju. Dlatego też za ważne wydarzenie uznaję opublikowanie monografii pod redakcją Grzegorza W. Kołodko i Jacka Tomkiewicza zatytułowanej *Strategia dla Polski. Ćwierć wieku później* (Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2019).

Wcześniej w literaturze przedmiotu przedstawione zostały także – tak ważne obecnie – wyniki analiz i naukowych dyskusji, dotyczących ekonomii umiaru oraz podstaw teorii nowego pragmatyzmu. Powstały na ten temat trzy książki, w których jest charakteryzowany i oceniany wkład Grzegorza W. Kołodko do teorii i praktyki transformacji ustrojowej, gospodarki i ekonomii umiaru oraz ekonomii i polityki gospodarczej przyszłości (P. Kozłowski, M. Wojtysiak-Kotlarski (red.), *Grzegorz W. Kołodko i ćwierćwiecze transformacji*, Warszawa 2014; J. Pach, K. Kowalska i P. Szyja (red.), *Ekonomia umiaru – realna perspektywa? Nowy paradygmat Grzegorza W. Kołodko*, Warszawa 2016; oraz M. Bałtowski (red.), *Ekonomia przyszłości. Wokół nowego pragmatyzmu Grzegorza W. Kołodko*, Warszawa 2016). W literaturze światowej natomiast pojawiła się ważna publikacja, tj. specjalne wydanie kwartalnika „Acta Oeconomica” (Vol. 69, Special Issue 1), w którym o problemach będących przedmiotem zainteresowań profesora Kołodko i jego teoretycznych interpretacjach piszą tak znakomici uczeni, jak między innymi noblista Edmund Phelps oraz James K. Galbraith, Jacob Frenkel, Mario Nuti, Vito Tanzi, Saul Estrin czy Gerard Roland.

Wychodząc z koncepcją nowego pragmatyzmu, profesor Kołodko znów wykazał się naukową oryginalnością, co jest warte podkreślenia, zwłaszcza że wciąż jeszcze wielu ekonomistów opowiada się za neoliberalizmem (i to mimo wysoce destrukcyjnych doświadczeń światowego kryzysu, którego podłoże stanowiła ta właśnie doktryna). Grzegorz W. Kołodko stawia opór nierzetelności zarówno w teorii ekonomii, jak i polityce społeczno-gospodarczej. Zwracał na to uwagę od dawna, zanim jeszcze noblista Paul Rommer wskazywał na ryzyko „brudnych rąk” ekonomistów oraz znaczenie regulacji instytucjonalnych, podkreślając, że ważniejsze są recepty niż „sam proces gotowania” (vide E. Mączyńska, P. Pysz (red.), *Spółeczna gospodarka rynkowa w czasach dziejowego przełomu*, Warszawa 2020, rozdz. 1). W swojej trylogii o świecie Kołodko

przestrzega przed ryzykiem wynaturzeń w teorii ekonomicznej i praktyce, proponując „ucieczkę do przodu” właśnie poprzez nowy pragmatyzm. Zarazem podkreśla, że nowy pragmatyzm to koncepcja *in statu nascendi*, dlatego tak ważny jest – ukierunkowany na doskonalenie i rozwój tej koncepcji – naukowy interdyscyplinarny dyskurs na ten temat. Wyrazem uznania potrzeby takiego dyskursu była rzeczona już książka *Ekonomia i polityka*, będąca dziełem 28 autorów, reprezentujących takie nauki, jak ekonomia i zarządzanie, socjologia, historia gospodarcza, psychologia i prawo. Publikacja ta jest dziełem zbiorowym ukierunkowanym na interdyscyplinarną, holistyczną, krytyczną analizę podstaw i praktycznej użyteczności koncepcji nowego pragmatyzmu. Tematyka ta zasługuje na podkreślenie zwłaszcza obecnie, gdy pandemiczny kryzys dewastuje świat, zarazem brutalnie obnażając między innymi zaniedbania w sferze społecznej. Związane jest to w znacznej mierze z bezrefleksyjnym fetyszizowaniem samego wzrostu gospodarczego, osiąganego nierzadko kosztem poprawy jakości życia ludzi, należytego postępu społecznego i ekologicznego. Dlatego też dziś bardziej niż kiedykolwiek zyskują na znaczeniu te wyniki prowadzonych przez Grzegorza W. Kołodko badań, które wskazywały na występujące w rzeczywistości społeczno-gospodarczej asymetrie i dysharmonie, graniczące ze społecznym darwinizmem, niesłużące dobru człowieka.

Profesor Kołodko eksponuje, że ekonomia jest nauką społeczną, humanistyczną, mającą służyć poprawie jakości życia ludzi, i jeśli tak nie jest, to znaczy, że ekonomia nie pełni należycie swych funkcji. Naukowiec ten dowodzi, że ekonomia wymaga oparcia na systemie wartości, który stanowiłby przeciwwagę dla słabości wolnego rynku. Słabości te bowiem występują mimo wszystkich, niekwestionowanych jego zalet.

Długa lista dokonań profesora Grzegorza W. Kołodko potwierdza zarazem, że jest on postacią wielowymiarową, ekonomistą uwrażliwionym społecznie. Z pewnością niebagatelny wpływ na to wywiera wielość, różnorodność zainteresowań tego naukowca, także wykraczających poza obszar ekonomii. Dotyczy to zwłaszcza historii, geografii oraz zagadnień związanych ze sferą

rozwoju kultury. Stąd też dzieła profesora Kołodko przesiąknięte są bezpośrednio lub pośrednio kwestiami aksjologicznymi, kwestiami dotyczącymi problematyki wartości społecznych, a także kulturowych.

Na przedstawioną charakterystykę dokonań Grzegorza W. Kołodko składają się cechy zgoła niepowszednie, które można przypisać tylko niektórym ekonomistom. Cechy te przystają w znacznej mierze do znanej (poświęconej Alfredowi Marshallowi), sformułowanej przez Johna Maynarda Keynesa opinii na temat tego, co czyni ekonomistę rzeczywiście wybitnym. Według Keynesa „Wybitny ekonomista musi posiadać rzadki zestaw talentów... Musi być matematykiem, historykiem, mężem stanu, filozofem – wszystkim po trochu. Musi rozumieć symbole i wiedzieć, jak używać słów. Musi rozważać to, co partykularne, w kategoriach tego, co ogólne, i w tej samej chwili dotykać abstrakcji i konkretności. Musi badać teraźniejszość w świetle przeszłości w imię celów przyszłości. Nie może całkiem pominąć żadnej części ludzkiej natury ani tworzonych przez ludzi instytucji. Musi działać jednocześnie celowo i bezinteresownie, musi być zdystansowany i nieprzekupny niczym artysta – ale czasem równie bliski życia jak polityk” (J.M. Keynes, *Alfred Marshall, 1842–1924*, „The Economic Journal”, 1924, 34(135), s. 311–372).

Uwzględniając przedstawione charakterystyki naukowo-badawczych, dydaktycznych i innych dokonań Grzegorza W. Kołodko, w tym zwłaszcza w sferze polityki społeczno-gospodarczej, z największym przekonaniem popieram ideę nadania temu wybitnemu naukowcowi tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

O P I N I A →

Opinia prof. dr. hab. Jerzego Wilkina

Prof. dr hab. Jerzy Wilkin
Polska Akademia Nauk (członek rzeczywisty)

OPINIA

w związku z wnioskiem o nadanie tytułu *doktora honoris causa*
Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Profesorowi **Grzegorzowi W. Kołodko**

Wniosek ten uważam za w pełni uzasadniony i zasługujący na gorące poparcie.

Grzegorz W. Kołodko jest jednym z najbardziej znanych i cenionych polskich ekonomistów w skali światowej. Jest to ekonomista zaangażowany nie tylko w pracę badawczą i działalność akademicką, lecz także w „zmienianie świata”, jako polityk gospodarczy, reformator systemów ekonomicznych i popularyzator wiedzy.

Za główne cechy kandydata do zaszczytnego tytułu uznaję następujące:

- niezwykłą pracowitość: ma imponujące osiągnięcia publikacyjne, badawcze, upowszechnieniowe i inne;
- wykazywanie silnej determinacji w upowszechnianiu swoich dzieł i poglądów, zarówno w kraju, jak i w skali międzynarodowej, oraz wysoką skuteczność w tym dążeniu;
- preferowanie interdyscyplinarnego profilu badawczego, zwłaszcza w analizie rozwoju gospodarczego;
- duże doświadczenie międzynarodowe zgromadzone zarówno w instytucjach akademickich, jak i polityczno-gospodarczych;

- nieustające poszukiwanie podstaw naukowych i sposobów praktycznych „zmieniania świata”, zgodnych z aksjologicznymi podstawami racjonalnego i sprawiedliwego ładu gospodarczego;
- zajmowanie się przede wszystkim wielkimi transformacjami, związkami między rozwojem gospodarczym a przemianami cywilizacyjnymi, analizą porównawczą systemów ekonomicznych i wynikających z nich wyzwań dla nauk społecznych;
- docenienie, umiejętność i znaczne sukcesy w nawiązywaniu współpracy naukowej z wieloma krajami postkomunistycznymi, bądź transformującymi swoje systemy ekonomiczne, w tym z Ukrainą, Rosją, Chinami, Węgrami i innymi krajami z tego kręgu. Ta dziedzina badań i współpracy została bardzo zaniedbana przez polskich naukowców, w tym ekonomistów.

Grzegorz W. Kołodko jest też barwną postacią i osobowością. Jest to człowiek o bardzo szerokich zainteresowaniach nie tylko naukowych, lecz także artystycznych i sportowych.

Kandydat do tytułu *honoris causa* może pochwalić się szybką karierą naukową. Studia magisterskie w SGH ukończył w 1972 roku, doktorat obronił cztery lata później, w 1976 roku, habilitację uzyskał w 1984 roku, a tytuł profesora w 1989 roku, mając 40 lat, co jest dość rzadkim przypadkiem w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych w Polsce.

Dla recenzenta dorobku naukowego profesora Kołodko trudnym zadaniem jest nie zagubić się w powodzi i ogromie liczb ilustrujących ten dorobek: publikacji, ich zagranicznych wydań, staży naukowych, wykładów w kraju i za granicą, pełnionych funkcji publicznych, otrzymanych nagród i zaszczytów itp.

Grzegorz W. Kołodko jest autorem lub redaktorem 55 książek, spośród nich niektóre ukazały się w prestiżowych zagranicznych wydawnictwach: Palgrave Macmillan, Columbia University Press, Oxford University Press, Ashgate, Routledge i innych.

Wielkie wrażenie robi informacja, że nakłady książek profesora Kołodko opublikowanych przez Wydawnictwo Prószyński i S-ka osiągnęły liczbę 100 tysięcy egzemplarzy. Takim wynikiem nie może się chyba pochwalić żaden inny polski ekonomista.

W dorobku badawczo-publikacyjnym profesora Kołodko chciałbym wyodrębnić cztery dominujące obszary:

- transformację polskiej gospodarki,
- transformację innych gospodarek postkomunistycznych,
- globalizację zjawisk społecznych, ekonomicznych i kulturowych,
- nowe koncepcje rozwoju i nową filozofię rozwoju.

Grzegorz W. Kołodko jest autorem oryginalnych koncepcji, które można ująć w postaci metafor: wędrujący świat, ekonomia polityczna przyszłości, ekonomia nowego pragmatyzmu i kilka innych. Pojęcia te weszły do szerokiego dyskursu naukowego i publicystycznego.

Książka profesora Kołodko *Wędrujący świat* znalazła wielu czytelników w kraju i za granicą i jest uznawana za jedną z najważniejszych w dorobku tego profesora. Otwiera ona trylogię jego książek, na którą składają się:

- *Wędrujący świat*,
- *Świat na wyciągnięcie myśli*,
- *Dokąd zmierza świat? Ekonomia polityczna przyszłości*.

Za książkę *Dokąd zmierza świat? Ekonomia polityczna przyszłości* (Warszawa: Wydawnictwo Prószyński i S-ka) profesor Kołodko otrzymał w 2013 roku nagrodę naukową im. Fryderyka Skarbka przyznaną przez Polską Akademię Nauk.

W ostatnich latach Grzegorz W. Kołodko wykazuje duże zainteresowanie gospodarką chińską i ma w tym obszarze badań, publikacji oraz współpracy instytucjonalnej duże sukcesy. Główną publikacją tego autora dotyczącą tego obszaru analizy jest książka: *Czy Chiny zbawią świat?*, wydana w 2018 roku.

Profesor Kołodko opublikował dużą część swoich prac w językach obcych, nie tylko w języku angielskim (większość zagranicznych wydań), ale też w języku rosyjskim, ukraińskim, chińskim i wielu innych. W tych rejonach świata jest znanym i cenionym ekonomistą. Znalazło to także wyraz w licznych wyróżnieniach, nagrodach i honorowych tytułach, jakimi go obdarzono.

Pierwszy tytuł doktora *honoris causa* Grzegorz W. Kołodko otrzymał w 2003 roku na Uniwersytecie Lwowskim, a rok później otrzymał taki tytuł na Uniwersytecie Ekonomii i Finansów w Chengdu, w Chinach. Tytuł doktora *honoris causa* nadały profesorowi Kołodko uniwersytety na Węgrzech, w Rosji (Moskwa) i Ukrainie (Kijów). Nie otrzymał natomiast takiego tytułu od żadnej polskiej uczelni, co dobrze ilustruje powiedzenie, że „najtrudniej być prorokiem we własnym kraju i wśród swoich”. Cieszę się, że jedna z najważniejszych uczelni ekonomicznych w kraju, jaką jest Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, postanowiła nadać profesorowi Grzegorzowi W. Kołodko ten zaszczytny tytuł, na który Profesor niewątpliwie zasługuje.

Nie podejmuję się zaprezentowania dorobku naukowego profesora Kołodko w postaci liczbowej czy parametrycznej, na co pozwala współczesna bibliometria. Jest rzeczą znaną w środowisku naukowym, że liczba cytowań prac profesora Kołodko jest olbrzymia i sytuuje go w czołówce polskich naukowców z dziedziny nauk społecznych. Uznałem, że ocena dorobku kandydata do tytułu doktora *honoris causa* przy użyciu zdobytych punktów, w różnych systemach oceny naukowców byłaby nietaktem. Zostawiam rywalizację oraz splendory w owej dziedzinie tej części środowiska naukowego, którą nazywam „punktorobami” czy „punktożercami”.

Niektóre osiągnięcia Grzegorza W. Kołodko wymykają się zresztą utartym systemom oceny dorobku naukowego i parametrycznego. Bo jak na przykład ocenić dorobek publikacyjny profesora osiągnięty tylko w jednym roku – 2020? Liczy on 55 pozycji, a wśród nich są oryginalne książki, wydania zagraniczne, artykuły, wywiady i wiele pozycji publicystycznych, zazwyczaj upowszechniających wiedzę. Taki wynik to coś więcej niż wskaźnik pracowitości, zaangażowania i talentu – to jest heroizm! Ktoś mógłby też powiedzieć, że jest to wysiłek i rezultat „nadmiarowy”, ale co tu jest miarą i normą?

W swojej karierze dydaktycznej profesor Kołodko związany jest przede wszystkim ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie, gdzie studiował, a następnie zdobywał kolejne stopnie i tytuły naukowe, oraz z Akademią Leona Koźmińskiego, gdzie zatrudniony jest do chwili obecnej. Profesor Kołodko ma też w dorobku staże i stanowiska profesora wizytującego w kilku znanych i cenionych uniwersytetach zagranicznych.

Profesor Grzegorz W. Kołodko wypromował dotychczas ośmiu doktorów nauk ekonomicznych.

W Akademii Leona Koźmińskiego założył Centrum Badawcze Transformacji, Integracji i Globalizacji TIGER, którego jest dyrektorem i głównym animatorem. Ten ośrodek naukowy był organizatorem wielu ważnych przedsięwzięć badawczych, publikacyjnych oraz konferencyjnych. Organizował między innymi seminaria i konferencje, w których uczestniczyło wielu najbardziej znanych ekonomistów krajowych i zagranicznych, w tym kilku laureatów Nagrody Nobla z dziedziny ekonomii. Zaproszenie takich wybitnych postaci świata naukowego było możliwe dzięki kontaktom i prestiżowi profesora Kołodko.

Ważnym nurtem zainteresowań naukowych i działalności organizacyjnej profesora Kołodko była problematyka bankowo-finansowa. Był on w latach osiemdziesiątych doradcą Prezesa NBP, później tworzył zaplecze naukowo-analityczne NBP w postaci Zakładu Naukowo-Badawczego

Bankowości i Polityki Monetarnej, kierował przez kilka lat Instytutem Finansów, pracował w Międzynarodowym Funduszu Walutowym i Banku Światowym. Zdobyl więc wszechstronną wiedzę w zakresie bankowości i finansów, która okazała się przydatna także w jego działalności polityczno-gospodarczej.

Profesor Grzegorz W. Kołodko dwukrotnie pełnił funkcję wicepremiera i ministra finansów w latach 1994–1997 i 2002–2003. W tym pierwszym okresie był autorem „Strategii dla Polski”, która obok wcześniejszego programu reform zainicjowanych przez profesora Leszka Balcerowicza, należy do najbardziej kompleksowych i wyrazistych strategii rozwoju gospodarczego Polski po 1989 roku. Osiągnięcia „Strategii dla Polski” stały się podstawą wielu publikacji profesora Kołodko i są prezentowane jako przykład spójnej i skutecznej strategii przemian gospodarczych służących przyspieszeniu rozwoju i postępu cywilizacyjnego Polski.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Decyzja o nadanie tytułu doktora *honoris causa* opiera się zazwyczaj na wielostronnej ocenie kandydata, który ma wielkie osiągnięcia naukowe, organizacyjne i dydaktyczne, a niekiedy także praktyczne. Nadanie tego tytułu to zaszczyt nie tylko dla obdarowanego tym tytułem, lecz także dla uczelni, która go nadaje. Uczelnie zazwyczaj decydują się na przyznanie takich tytułów niezbyt często, co należy cenić. Jest to też przejawem powagi i „dostojeństwa uniwersytetu”, o którym mówił filozof profesor Kazimierz Twardowski, otrzymując tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Poznańskiego.

Profesor Grzegorz W. Kołodko swoimi osiągnięciami badawczymi, publikacyjnymi, organizacyjnymi i upowszechnieniowymi zasłużył na taki tytuł. W historii polskiej transformacji i ogólnie nauk ekonomicznych zapisze się dużymi, wyraźnymi literami.

D O K T O R Z Y H O N O R I S C A U S A →

DOKTORZY *HONORIS CAUSA*

Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

- 1) Kazimierz Secomski 1971 (Polska)
- 2) Walter Isard 1976 (Stany Zjednoczone)
- 3) Leo Klaassen 1976 (Holandia)
- 4) Józef Górski 1976 (Polska)
- 5) Stanisław Leszczycki 1977 (Polska)
- 6) János Kornai 1978 (Węgry)
- 7) Florian Barciński 1981 (Polska)
- 8) Zbigniew Zakrzewski 1986 (Polska)
- 9) Walter Klitzsch 1986 (Niemcy)
- 10) Claude Ponsard 1986 (Francja)
- 11) Maciej Wiewiórowski 1986 (Polska)
- 12) Stanisław Rączkowski 1993 (Polska)

- 13) Klaus Standke 1993 (Niemcy)
- 14) Cees Veeger 1993 (Holandia)
- 15) Claudio Calzolari 1995 (Włochy)
- 16) Rolf Funck 1996 (Niemcy)
- 17) Margaret Thatcher 1996 (Wielka Brytania)
- 18) Ryszard Domański 1998 (Polska)
- 19) Klaus Hänsch 2001 (Niemcy)
- 20) Leszek Balcerowicz 2006 (Polska)
- 21) Danuta Hübner 2009 (Polska)
- 22) Stanisław Gomułka 2010 (Polska)
- 23) Hans-Dietrich Genscher 2011 (Niemcy)
- 24) Michael E. Porter 2015 (Stany Zjednoczone)
- 25) Andrzej Byrt 2016 (Polska)
- 26) Oded Galor 2019 (Izrael/Stany Zjednoczone)
- 27) Grzegorz W. Kołodko 2021 (Polska)

Skład Better And More, Poznań

Redakcja i korekta: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Druk: Zakład Poligraficzny Moś i Łuczak spółka jawna

Fotografia: Grzegorz W. Kołodko

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Poznań 2021

ISBN 978-83-8211-076-0

